

Brev nr. 5, 2010 fra Hunsballe Avlerservice

Holstebro, d. 25. juni 2010

◆ Konklusioner

- **Svampe i rajgræs:** Markerne skal holdes fri for sortrust indtil 3-4 uger før høst.
- **Bestøvningstidspunkt:** Ud fra bestøvningstidspunktet kan det omtrentlige høsttidspunkt bestemmes, så husk at notere tidspunktet for bestøvning / bitræk.
- **Mejetærskerindstilling:** Indstillingen af mejetærskeren er meget afgørende for høstresultatet
- **Tørring af frø:** Frøet skal tørres hurtigst muligt efter høst – det er både bedst og billigst.
- **Afbrænding:** Afbrænding foretrækkes forud for næste års høst, men afbrændingsreglerne bør kendes.

◆ Aktuelt i frømarken

Rust i rajgræs

Sortrust er de senere år blevet mere udbredt i Danmark. Svampen forekommer især under tørre og varme forhold. Marker udlagt i renbestand er oftest mest modtagelige. I år er der på nuværende tidspunkt endnu ikke fundet sortrust i Danmark. Til gengæld ses der nu en del steder begyndende kronrustangreb, der kendes som orange sporehobe på bladene. Symptomer på sortrust er brune sporehobe på stængler og aks. Sortrust er meget udbyttekrævende, og rajgræsmarken bør være holdt fri for angreb. En behandling ved fuld gennemskridning **her fra sidste del af juni til lidt ind i juli** regnes for at være en effektiv løsning. Til bekæmpelse af sortrust (og andre svampe) anbefaler vi:

0,3-0,4 l/ha Bell

eller

0,4-0,5 l/ha Folicur EC 250/Zenit 575 EC

Hvis frøgræshalmen ønskes opfodret, er kun Amistar og Tilt 250 EC godkendt. Doseringen bør ligge på 0,20 l/ha Amistar + 0,15 l/ha Tilt 250 EC. Afgrøden er ofte mere "sej" at høste, når der er anvendt Amistar på grund af midlets forgrønnende effekt.

Væselhale og andre ukrudtsarter

Væselhale forekommer nu i alle afgrøder. Derfor bør man gå sine marker systematisk igennem og bortluge eventuel forekomst af væselhale. I frøgræsmarken er væselhale især et problem, fordi

den er svær at rense fra, og fordi opformeringen sker så hurtigt, at problemet er endnu større til næste år, når frømarken skal ligge et år mere. Forsøg har vist, at væselhale er spiredygtig allerede 14 dage efter skridning. Derfor bør planterne afluges og helt fjernes fra marken for at undgå problemer næste år.

I rødsvingel og stivbladet svingel kan en skånsom tærskning i marken til høst være medvirkende til, at vi på renseserierne har lidt nemmere ved at fræense væselhalen.

Ved markinspektionen her i juni måned, bør man også notere, hvilke andre græs- og ukrudtsarter, der er forekommende i den enkelte mark, så dette kan medinddrages i den fremtidige strategi for ukrudtsbekæmpelse og udlæg af frø på ejendommen.

◆ Skårlægnings- og høsttidspunkt

Det omtrentlige høsttidspunkt kan fastlægges ud fra tidspunktet for, hvornår frøgræsmarken blomstrer dog under hensyntagen til forholdene i perioden. Meget tørt og varmt vejr fremmer udviklingen i frøafgrøderne. Se tabel 1.

Tabel 1. Ca. antal dage fra blomstring til skårlægning/høst. Vejret efter blomstring kan forrykke høsttidspunktet lidt.

Art	Antal dage fra blomstring til skårlægning	Antal dage fra blomstring til direkte høst	Egne notater Dato for blomstring
Alm. rajgræs	33*	40 – 45	
Alm. rapgræs	20 – 23	-	
Engrapgræs, fodertyper	25	-	
Engrapgræs, plænetyper	30 – 33	35 – 40	
Engsvingel	22	28 – 33	
Hundegræs	25 – 30	-	
Hvidkløver**	23-28 efter hovedbestøvning	-	
Ital. rajgræs	28*	38	
Rajsvingel	22-28	28-35	
Rødkløver	38-42	44 – 50	
Rødsvingel	25*	33 – 35	
Stivbladet svingel	20 – 25*	30 – 33	
Strandsvingel	25	33 – 35	
Timothe	35	-	

*) Skårlægning frarådes generelt og foretages kun ved manglende lejesæd eller ved dårlige tørreriforhold på ejendommen.

**) Både nedvisning med Reglone + Lissapol, skårlægning eller en kombination kan anvendes i hvidkløver afhængig af vejrtilingelser omkring høsttidspunktet.

◆ Mejetærskerindstilling ved frøhøst

Mejetærskerens indstilling er afgørende for råvarens renhed og frøspild ved høst. Fra starten bør den være grundindstillet ud fra instruktionsbogen, og knivtøjet bør være i orden.

Man bør have fokus på følgende:

- Spildet over soldene.** Soldmaterialet bør undersøges for spild af frø.
- Spildet i halmen.** Undersøg om alle frø er tærsket ud.
- Hastigheden.** Der bør køres langsomt pga. begrænset soldareal på mejetærskeren.
- Frøvaren i tanken.** Ser den tilfredsstillende ud?
- Frøvarens rumvægt.** Ved at måle rumvægten (f.eks. ved at veje frøet i en 10 l spand) får man en god fornemmelse af, om den tilstræbte råvarekvalitet er opnået. Efterfølgende råvarevægte er kun vejledende ved normale vandprocenter, og der kan også være sortforskelle arterne imellem:

Table 2. Råvarevægt (gns. kg/10 l).

Alm. rajgræs	3,00	Hvidkløver	4,50	Strandsvingel	2,50
Alm. rapgræs	1,50	Ital. Rajgræs	3,00	Stivbl. Svingel	1,75
Engrapgræs	2,00	Rajsvingel	2,85	Timothe	4,00
Engsvingel	2,75	Rødkløver	5,00		
Hundegræs	2,25	Rødsvingel	1,90		

Det anbefales at få taget en vandprøve af det høstede frø. Hermed fås et godt indtryk af, hvor modent frøet er.

Er du i tvivl om mejetærskerindstillingen, kan du få yderligere råd og vejledning af din frøavlskonsulent.

◆ Tørring af frø

Tørring af græsfrø har til formål at gøre frøet lagerfast og sikre kvaliteten ved, at frøet opretholder en høj spireevne. Vi oplever hvert år frøpartier, hvor kvaliteten er nedsat betydeligt, fordi nedtørringen ikke har været tilstrækkelig effektiv.

Det maksimale vandindhold i græs- og kløverfrø må ved levering i høst og inden 1. september være 12 %. Ved levering fra 1. september må vandindholdet maksimalt være 13 % i græsfrø og 12% i kløverfrø.

Vi anbefaler følgende fremgangsmåde: Frøet bør nedtørres til 10,5-11,0 % vand umiddelbart efter høst, så der er plads til, at det kan "slå sig" en smule, og frøet bør være tørret færdig allerede 10-14 dage efter, at det er høstet. Ved at følge denne procedure opnår man, at frøet kun er fugtigt i en begrænset periode, og man udnytter de bedste tørringsdage på året, da disse næsten altid ligger lige umiddelbart efter frøhøst.

Når den endelige nedtørring er gjort færdig og indtil levering, kan man nøjes med at køre med blæseren nogle timer med jævne mellemrum for at opnå luftudskiftning i frøbunken. Senere på efteråret/vinteren bør man sikre sig, at der ikke trænger fugtig luft ind gennem tørringskanaler mm., så vandprocenten i frøet ikke stiger unødigt.

Som avler er man meget velkommen til at få målt vandindholdet i frøet på en af vores afdelinger, så man kan følge udviklingen. Man kan komme forbi med en prøve, eller man kan sende en prøve med posten i en lukket pose i en kuvert. Vi behøver kun 5-10 gram frø for at lave en vandanalyse. Husk at vedlægge oplysninger om navn, telefonnummer, art og sort, så ringer vi tilbage, lige så snart resultatet af vandprøven foreligger.

◆ Afbrænding af frøgræshalm – regler

Generelt anbefaler vi afbrænding af halmen i frømarker, som skal give frø igen til næste år - undtagen stivbladet svingel, der ikke tåler afbrænding særlig godt.

Reglerne for halmafbrænding bør dog kendes for at undgå overtrædelse. På vores hjemmeside www.hunsballe.dk - under "Frøavl" – "Afbrænding af halm" kan du læse hele bekendtgørelsen.

♦ Salg af høstudstyr

Hunsballe Frø formidler hvert år forskelligt udstyr til hjælp til høst og efterbehandling af frø. Fordelen ved at bestille det gennem Hunsballe Frø er, at man som avler opnår en attraktiv rabat. Leveringen foregår direkte fra forhandleren.

F.eks. kan man købe farvefladskærm og kamera til overvågning af mejetærskerens solde for 2.471,25 kr. (ex. montage). Til skærmen er der mulighed for at tilslutte yderligere et kamera – f.eks. bag på mejetærskeren - når man skal bakke og holde øje med forholdene bagved.

Oversigt over udstyr	Listepris	Pris ved bestilling via Hunsballe Frø
Flowmeter	1.350 kr.	1.012,50 kr.
Modtryksmåler	260 kr.	195 kr.
Hygrometer	880 kr.	691 kr.
Punktbelufter	Fra 5.395 kr.	Fra 4.100 kr.
Afgrødeomrører	Henvendelse Lunding Agro tlf. 97 86 33 11	
7 " farvefladskærm + kamera	3.295 kr.	2.471,25 kr.
Håndholdt weed-wiper		500 kr.
SeedFinder	895 kr.	750 kr.

Alle priser er ex. moms.

Bestillinger kan ske hos Hunsballe Frø, Sørby, Line Moesgaard - tlf. 58 57 14 74

På vores hjemmeside www.hunsballe.dk – under "Frøavl" – "Høstudstyr" er der billeder af ovennævnte udstyr.

Med venlig hilsen
Konsulentgruppen

HUNSBALLE FRØ A/S